

HUGINS ØYE - februar 1999

Universitetsbiblioteket i Tromsø

Vårt universitetsemblem viser som kjent Odins to ravner. Hugin er navnet på den ene av disse ravner, som sammen med sin ledsager Munin hver morgen flyr ut i verden for å samle ny viten. Hva de ser, forteller de til Odin om kvelden når de kommer tilbake og setter seg på hans skuldre. Sammen representerer de Odins sjel, noe deres navn vitner om: tanke og minne. Myten forklarer Odins allvitenskap. Gjennom Hugins øye ønsker Universitetsbiblioteket å gi små gløtt inn i det vitensenter biblioteket representerer. Vi tar sikte på at Hugin skal bringe oss ny viten hver måned. Ønsker man derimot å trekke fram gamle minner fra tidligere måneder, kan man klikke på **Munins øye**

HISTORIEN OM FOLKENE I NORD

Et universitetsbibliotek som ligger langt mot nord, skal selvsagt ha verdenshistoriens første og fremste skildring av nordområdene i sin samling. Boka med den latinske tittelen *Historia de*

gentibus septentrionalibus er en av de aller dyreste og eldste bøkene i vår samling. Det er snakk om første utgaven, utgitt i Roma 1555. Forfatteren av dette mangfoldige verket er Olaus Magnus (1490-1557) som kom fra Uppsala, men som etter 1527 levde i frivillig eksil utenfor Sverige. Olaus Magnus var katolikk og dro fra Sverige da landet innførte protestantismen. Paven gjorde i 1544 Olaus Magnus til katolsk erkebiskop i Sverige. Olaus Magnus fikk aldri utøve sitt høye geistlige embete i hjemlandet.

Den latinske tittelen på boka kan oversettes med *historien om folkene som bor under Karlsvogna*. Det latinske ordet *septentrionale* henspiller på nordområdene og det nordlige. I reiseberetninger, kartografi, geografi og historie har det latinske ordet i lang tid blitt brukt som betegnelse på Norden. Boka som Olaus Magnus selv ga ut i 1555, er et kjempeverk. Den latinske utgaven består av 816 sider fordelt på 22 bøker, over 700 kapitler og med nesten 500 illustrasjoner. Ikke minst på grunn av illustrasjonene - vi kan snakke om bokas sterke tabloide kvaliteter - fikk den stor utbredelse. Oversettelse av verket til de fleste europeiske språk så dagens lys utover 1500-tallet. Verket ble bestemmende for det intellektuelle Europas oppfatning av Norden i de neste to århundrene og er for lengst blitt en av bokverdens store klassikere.

Olaus Magnus beskrivelse av landene og folkene i nord er av kulturhistorisk og etnografisk karakter. I årene 1518-19 gjorde han en reise mot nord, til et stykke nord for Torneå. Boka er basert på hans skarpe iakttakelser fra denne reisa. Skildringa hviler på tre grunnpilarer: Norden er

UB

BIBSYS

Om UB

Fagene

Databaser
og kataloger

UB
presenterer

Søk

Kontakt UB

krigskunstens, demonenes og kuldens rike. Kontraster og antiteser er et gjennomgående trekk i verket. Norden beskrives både som det arktiske Eden og som ondskapens urhjem.

Foruten den latinske originalutgaven har Universitetsbiblioteket i Tromsø både den finske og svenske oversettelsen. En engelsk nyutgivelse i tre bind ventes inn i løpet av 1999. I forbindelse med denne engelske utgivelsen skrev tidsskriftet *History Today* følgende om Olaus Magnus' bok: "This is one of the world's great books, full of unconscious poetry."

En presentasjon av Olaus Magnus, hans verk og den betydning det fikk kan leses i min artikkel "Historien om folkene under de syv plogoksene" i Sigmund Nettet og Helge Salvesen (red.) *Ultima Thule, Ravnetrykk Nr.7*, Tromsø 1996.

RUNE HAGEN

Universitetsbiblioteket i Tromsø, Breivika, 9037 Tromsø,
Tlf.: 77 64 40 00, Fax.: 77 64 45 90
Ansvarlig redaktør: Bibliotekdirektør [Helge Salvesen](#)
[Vev-ansvarlig](#). Oppdatert: 29. januar 1999.
